



**מנו"ף**

מרכז להנהגה וניהול  
במערכת החינוך



## פרשת חיי שרה

"ויבוא אברהם לספוד לשרה ולבכותה". מה ראתה התורה לספר כל פרטי מותה של שרה, שנותיה, מקום פטירתה, הספדה וקבורתה וכל שארע סביב קניין מקום קברה? מה ראתה התורה שתיבותיה ספורות לספר מה שלכאורה נראה פחות חשוב? יש לומר שפרשת מותה וקבורתה של שרה מקפלת בתוכה עניינים נשגבים. עוז חפצו של אברהם בכל הפרשה הזו בא ללמד יסודות איתנים באמונה, במה שהתורה לא כותבת.

**א. תחיית המתים יסוד משלושה עיקרים, וכל שאינו מאמין בתחיית המתים אין עפרו ננער [רמב"ם ביסודות האמונה]**

**ב. קבורה בארץ ישראל יש לה עניין נשגב, כי כל הקבור בארץ ישראל כקבור תחת המזבח, מה זה מכפר, אף עפר א"י מכפר, כמובא בסוף גמ' כתובות.**

**ג. קניין אדמה בא"י ע"י אברהם, בא לבטא עומק האמונה שגם כאשר יבואו ימים שהאומות יתכחשו, יהיה שטר קניין ודאי על א"י. ואמנם, אברהם לימד לבניו אחריו שיש להיאחז באדמת א"י לא רק במעשה אלא בקניין בשטר, כך עשה יעקב בקניין שכס בממון, כך עשה דוד בקניין מקום המקדש מארוונא היבوسی, כך עשו במי הנביאים שימרו השטרות בכדים למען יעמדו ימים רבים.**

**ד. למתים שגם הם נדונים בכל ראש שנה כמו החיים, יש כוח לימוד זכות על בניהם אחריהם. הרי כתוב ספרי חיים ומתים לפניך נפתחים. כי מעשיו של אדם ממשיכים לפעול ולהשפיע גם אחר מותו. כפי שמעשיה של שרה פועלים לעולם. גם אנו החיים נתלים בזקנינו המתים. אריכות דברים שבין עפרון לאברהם מבטאת הבדל השקפות שבין עמנו לגויי כנען לעניין קדושת גופו של יהודי. כאן הפרוזדור שם הטרקלין. אברהם עמד על כך שיהיה קניין גמור בכסף ובעדים. כי היה לו חפץ עז להבטיח שמערת המכפלה שם קבור אדם הראשון וחוה יהיה מקום קבורת אלה שהיו תחליף ותיקון לאדם הראשון וחוה. אברהם הוא האדם הגדול בענקים שוכן בסמוך לאדם הראשון שנכשל בחטא, שרה שתקנה חטאה של חוה, באוהל שרה נר דולק וענן קשור וברכה בעיסה, היפך נר שכבתה חוה אמנו בעץ הדעת. אנו עוד נראה זאת בבואה של רבקה אל אהל שרה.**

יסוד גדול נוסף מלמד אברהם אבינו, שלמרות הבטחות הקב"ה "לזרעך נתתי את הארץ הזאת", ולמרות כל שנאמר לו בברית בין הבתרים על זכותו, אברהם הרחר ולא תלה בזכותו, למרות כל ההבטחות, הוא עומד אפי' חסר ארבע אמות לקבור את אשתו, אינו מהרהר, ואינו תולה בזכויותיו אלא עושה מעשה, קונה בממון. מכאן ללמוד שאין לנו להניחנה לא"י שתישמט מידינו ח"ו ותעבור לידי גוי, מפני הכתוב "לא תחונם" לא תיתן להם חניה בקרקע א"י, לא תיתן להם חן. אדמת א"י טהורה על כן גזרו על טומאת ארץ העמים, [מביא פירות מחוצה לארץ] להבדיל מעפר קדושת הארץ. ועוד כך הוא(בסוף כתובות) הכל מעלין לא"י כופין לעלות לא"י אפי' ממקום היפה.



## מנו"ף

מרכז להנהגה וניהול  
במערכת החינוך

# כציונות לפרשת שבוע

עתה מובן מה אריכות דברים במותה של שרה וקבורתה. ועל כן אין הגויים מונין [לשון הונאה] את ישראל לומר ליסטים אתם, כי האדמה ממש קנויה קניין שטר וקבורה. ועוד אין לך אחיזה עזה כאחיזת הקבר. ואין לך זכות ראשוניות בתחיית המתים כמי שקבורים בארץ ישראל.

מובן עתה מה ראה יעקב להשביע את יוסף "אל נא תקברני במצרים, ונשאתני מצרים וקברתני בקבורתם", לשם מה נתאו האבות וכל הדורות להיות נקברים באדמת א"י? לא רק מפני טומאת ארץ העמים אלא מפני סגולתו של עפר א"י. על כן במות רב הונא [כמו אמוראים אחרים] ביקש שישאוהו מבבל לא"י והניחו ארונו בחופה של צור כדי שילחכו מי ימה של א"י את ארונו לרוב כמיהה אליה ואהבתה, דכת': "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו".

לנו המחנכים נתנה בפרשה זו אפשרות דיבור על מיתה קבורה ותחיית המתים, [בזהירות ובשום שכל, כיון שמושגים אלה מעוררים שאלות שיש להיערך יפה לקראתן] קדושת החיים והמתים, קדושת א"י ועוז כוחה לנקברים בה וכ"ש לחיים עליה, דכת': "נותן נשמה לעם עליה ורוח להולכים בה". לאמר, הנשמה הטהורה הזאת חוזרת וניתנת לאלה המצויים באדמה טהורה זו, היא מכפרת, דכת': "וכיפר אדמתו עמו". עתה מבינים מה כל התכונה בדברי אברהם לעפרן להוציא מידו את מערת המכפלה. אברהם ידע ששם טמונים אדם וחיה מה שעניי הגוי הכנעני עפרן לא העריכו. הוא נתן עיניו בארבע מאות שקל כסף ואברהם נתן ליבו על קניין אחוזה בא"י.

שבת שלום לצוות המורים המחנכים